

CONVENȚII DE PROMOVARE ȘI PROTEJARE RECÍPROCĂ A INVESTIȚIILOR

Prin încheierea unor astfel de convenții se urmărește crearea și menținerea condițiilor favorabile pentru creșterea investițiilor investitorilor unei părți contractante pe teritoriul celeilalte părți contractante, recunoscând că promovarea și protejarea reciprocă a unor astfel de investiții în baza acordului vor conduce la stimularea inițiativei în afaceri și vor spori prosperitatea economică a ambelor state.

Majoritatea convențiilor încheiate în acest sens urmăresc același model și multe din prevederile lor sunt similare sau chiar identice.

1. DEFINIREA UNOR TERMENI

Prin *investiție*, în sensul acordurilor încheiate, este desemnat orice fel de activ investit în scopul avantajului economic sau într-un alt scop de afaceri de către un investitor al unei părți contractante pe teritoriul celeilalte părți contractante, în conformitate cu legea și cu reglementările legale ale acesteia din urmă, și va include, în special, dar nu exclusiv:

- a) drepturi de proprietate asupra bunurilor mobile și imobile, precum și orice alte drepturi reale, cum ar fi: ipoteci, garanții sau gajuri și alte drepturi similare;
- b) acțiuni, părți sociale sau altă formă de participare la societăți comerciale;
- c) drepturi de creanță sau orice alte drepturi privind prestații care au o valoare economică;
- d) drepturi de proprietate intelectuală, cum sunt: drepturi de autor, brevete, desene industriale, procedee tehnice, precum și mărci de comerț, goodwill și know-how;
- e) concesiuni de afaceri acordate prin lege sau conform unui contract, incluzând concesiuni privind prospectarea, cultivarea, extracția sau exploatarea resurselor naturale.

Investitor este orice persoană fizică sau juridică a unei părți contractante, care investește pe teritoriul celeilalte părți contractante.

În ceea ce privește România:

- termenul persoană fizică va însemna orice persoană fizică care are cetățenia României, în concordanță cu legile sale;

- termenul persoană juridică va însemna orice entitate, cum ar fi: o societate comercială, organizație sau asociație înregistrată sau constituită în conformitate cu legea în vigoare în România și care își are sediul pe teritoriul României.

În ceea ce privește cealaltă țară cu care se încheie acordul se va desemna și în cazul acesteia ce se înțelege prin persoană fizică, respectiv prin persoană juridică, potrivit legislației statului în cauză.

2. PREVEDERI ALE CONVENȚIILOR DE PROMOVARE SI PROTEJARE RECIPROCA A INVESTITIILOR

Orice acord încheiat în sensul promovării și protejării reciproce a investițiilor cuprinde prevederi referitoare la obligația fiecărei părți contractante de a încuraja și de a crea condiții favorabile pentru investitorii celeilalte părți contractante pentru a investi capital pe teritoriul său și, în conformitate cu legile și cu reglementările sale legale, să admită astfel de investiții.

Investițiilor investitorilor fiecărei părți contractante li se va acorda întotdeauna un tratament just și echitabil și ele se vor bucura de întreaga protecție și securitate pe teritoriul celeilalte părți contractante.

2.1 Prevederi referitoare la naționalizare și expropriere

Convențiile cuprind prevederi referitoare la naționalizare și expropriere. Se stipulează expres în convenții că investițiile realizate în România nu pot fi naționalizate, expropriate sau supuse unor măsuri cu efect echivalent, decât atunci când sunt îndeplinite condiții precum:

- măsura este necesară pentru cauză de utilitate publică;
- măsura este nediscriminatorie;
- măsura este luată în conformitate cu prevederile exprese ale legii;
- investitorului i se va plăti o despăgubire prealabilă, adecvată și efectivă.

În ceea ce privește despăgubirea, aceasta va fi echivalentă cu valoarea de piață a investițiilor afectate imediat înainte de expropriere sau înainte ca exproprierea iminentă să devină cunoscută public, oricare dintre situații intervine prima.

Despăgubirea va include dobânda la o rată comercială normală până la data plății și va fi plătită și transferată fără întârziere în țara desemnată de

solicitanții în cauză și în valuta țării ale cărei persoane fizice sau juridice sunt aceștia sau în orice valută liber convertibilă acceptată de solicitanți.

2.2 PREVEDERI REFERITOARE LA REPATRIEREA INVESTIȚIILOR

Investitorilor le este garantat transferul liber al plăților în legătură cu investițiile acestora. Aceste transferuri vor include în special, dar nu exclusiv:

- capitalul și fondurile suplimentare necesare pentru menținerea și dezvoltarea investiției;
- veniturile rezultate din investiție;
- fondurile pentru rambursarea împrumuturilor referitoare la o investiție;
- sumele rezultate din vânzarea totală sau parțială ori din lichidarea unei investiții;
- despăgubire pentru naționalizare sau expropriere, despăgubire pentru pierderi;
- sumele provenite din reglementarea unui diferend referitor la investiții;
- câștigurile sau altfel de remunerație a cetățenilor străini angajați în legătură cu investiția.

Transferurile vor fi efectuate fără nici o restricție și fără întârziere nejustificată, într-o valută liber convertibilă, la cursul de schimb al principalei piețe pentru tranzacții curente, aplicabil la data transferului. Transferurile vor fi considerate ca fiind făcute fără întârziere nejustificată dacă sunt făcute într-o perioadă normală necesară pentru efectuarea transferurilor.

2.3 Prevederi referitoare la reglementarea diferendelor dintre o parte contractantă și un investitor al celeilalte părți contractante

În cazul apariției unui diferend între o parte contractantă și un investitor al celeilalte părți contractante în legătură cu o investiție de pe teritoriul acelei alte părți contractante va fi reglementat pe cale amiabilă, prin negocieri.

Dacă un astfel de diferend nu poate fi reglementat astfel în termen de 6 luni de la data cererii de reglementare, investitorul în cauză poate supune diferendul fie:

- instanței judecătorești sau tribunalului administrativ competent al părții contractante pe teritoriul căreia s-a efectuat investiția; fie
- unui tribunal arbitral ad-hoc constituit pe baza Regulamentului de arbitraj al Comisiei Națiunilor Unite pentru Drept Comercial Internațional (UNCITRAL); fie
- Centrului Internațional pentru Reglementarea Diferendelor relative la Investiții (denumit în cele ce urmează Centrul) pentru conciliere sau arbitraj, înființat conform Convenției pentru reglementarea diferendelor relative la investiții între state și persoane ale altor state, deschisă pentru semnare la Washington D.C. la 18 martie 1965 (denumită în cele ce urmează convenție), în cazul în care ambele părți contractante vor fi devenit membre ale convenției.

Sentința arbitrală

Sentința arbitrală se va baza pe:

- prevederile acordului încheiat;
- legile părții contractante pe teritoriul căreia s-a efectuat investiția, inclusiv regulile referitoare la conflictele de legi; și - regulile și principiile universal acceptate de dreptul internațional.

Sentința arbitrală va fi definitivă și obligatorie pentru ambele părți la diferend și va fi executată în conformitate cu legea părții contractante în cauză.

2.4 PREVEDERI REFERITOARE LA REGLEMENTAREA DIFERENDELOR DINTRE PARTILE CONTRACTANTE

Diferendele dintre părțile contractante privind interpretarea și aplicarea prevederilor acordului vor fi reglementate, pe cât posibil, prin consultări și negocieri pe căi diplomatice.

Dacă în termen de 6 luni de la declanșarea diferendului dintre ele, părțile contractante nu ajung la o înțelegere, la cererea oricărei părți contractante diferendul va fi supus unui **tribunal arbitral**.

Constituirea tribunalului arbitral

Tribunalul arbitral va fi constituit din 3 membri.

Tribunalul arbitral va fi constituit astfel: în termen de două luni de la data primirii cererii pentru arbitrare, fiecare parte contractantă va numi un arbitru, iar acești 2 arbitri vor numi un președinte care va fi un național al unui stat terț care întreține relații diplomatice cu ambele părți contractante.

În cazul în care una dintre părțile contractante nu și-a numit arbitrul și nu a dat curs invitației celeilalte părți contractante să facă această numire în termen de două luni, arbitrul va fi numit, la cererea acelei părți contractante, de președintele Curții Internaționale de Justiție.

Procedura de soluționare a litigiului de tribunalul arbitral

Sub rezerva altor dispoziții date de părțile contractante tribunalul își va stabili propria procedură.

Hotărârile tribunalului arbitral

Hotărârile tribunalului sunt adoptate cu majoritate de voturi.

Hotărârile tribunalului sunt definitive și obligatorii pentru fiecare parte contractantă.

Suportarea cheltuielilor în caz de soluționare a litigiului

Fiecare parte contractantă va suporta cheltuielile propriului membru al tribunalului și ale reprezentării sale în procedurile arbitrale; cheltuielile președintelui și celelalte cheltuieli vor fi suportate în mod egal de părțile contractante. Tribunalul poate să decidă totuși ca o proporție mai mare a cheltuielilor să fie suportată de una dintre părțile contractante, iar această hotărâre va fi obligatorie pentru ambele părți contractante.